

NATIONALE DNA-DATABANKEN

JAARVERSLAG 2021

oktober 2022

FEDERALE OVERHEIDSDIENST
JUSTITIE

INHOUDSTAFEL

1 INLEIDING P 3

2 IN CIJFERS DE NATIONALE DNA-DATABANKEN 'CRIMINALISTIEK', 'VEROORDEELDEN' EN 'VERMISTE PERSONEN' P 4

1. Gerechtelijke dossiers	p 4
2. Gegevensoverdrachten	p 4
3. Profielen	p 5
4. Clusters	p 6
5. Pedigrees	p 8
6. Briefwisseling	p 8
7. Internationale uitwisseling	p 9
8. Doorlooptijden	p 11

3 BESLUIT P 12

I. INLEIDING

Dit jaarverslag van de nationale DNA-databanken is opgesteld overeenkomstig het Koninklijk Besluit van 17 juli 2013¹. Het geeft een overzicht van de evolutie van de gegevens die zijn verwerkt op het niveau van de dienst DNA Index System (DIS) van het INCC in de loop van het jaar 2021.

Aan de hand van grafieken en tabellen tonen we hoe het aantal nieuwe dossiers geopend bij DIS, het aantal gegevensoverdrachten vanwege erkende DNA-analyselaboratoria en het aantal geregistreerde genetische profielen in de drie nationale DNA-databanken ('Criminalistiek', 'Veroordeelden' en 'Vermiste personen') zijn geëvolueerd vanaf 2014 (het jaar waarin de DNA-wet van 2011 in werking is getreden). Ook evalueren we de resultaten enerzijds van de vergelijking van dergelijke genetische profielen met de nationale DNA-databanken en anderzijds van de internationale uitwisseling van DNA-gegevens via Prüm. Ten laatste bekijken we de evolutie van de behandelingstermijnen voor dossiers op DIS..

Veel leesplezier.

*Séverine STEUVE
Beheerder van de DNA-databanken
Dienst DNA Index System (DIS)
Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie (NICC)*

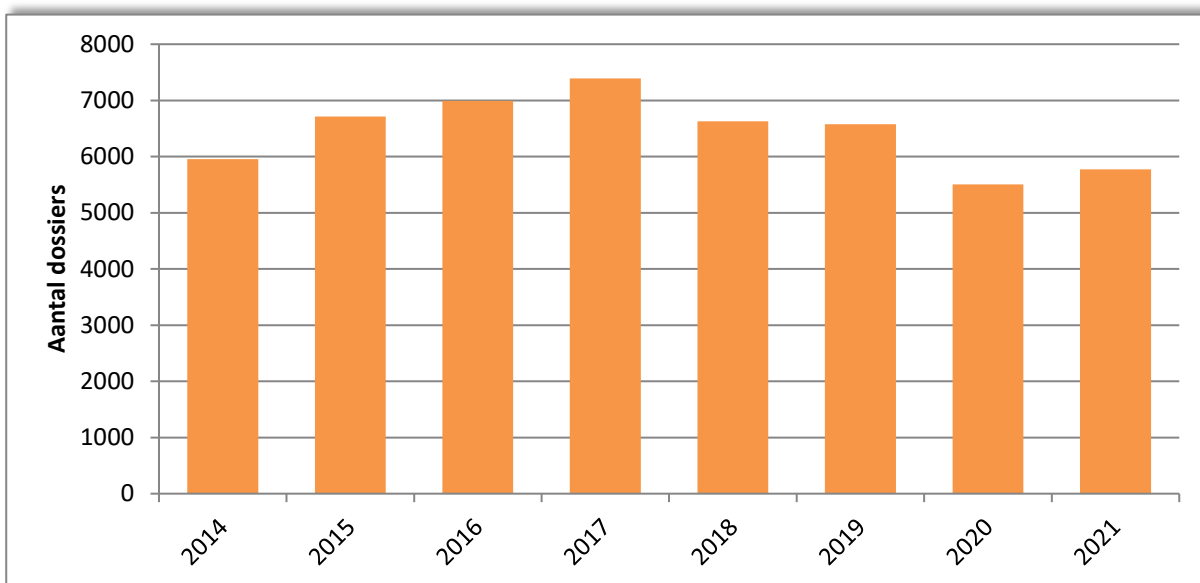
¹ Koninklijk besluit tot uitvoering van de wet van 22 maart 1999 betreffende de identificatieprocedure via DNA-onderzoek in strafzaken en tot bepaling van de datum van inwerkingtreding van de wet van 7 november 2011 houdende wijziging van het Wetboek van strafvordering en van de wet van 22 maart 1999 betreffende de identificatieprocedure via DNA-onderzoek in strafzaken

II. IN CIJFERS

DE NATIONALE DNA-DATABANKEN 'CRIMINALISTIEK', 'VEROORDEELDEN' EN 'VERMISTE PERSONEN'

2.1 GERECHTELIJKE DOSSIERS

Het aantal nieuwe geopende gerechtelijke dossiers is met 5 % gestegen in 2022, van 5 505 in 2020 tot 5 774 in 2021 (figuur 1). Op 31 december 2021 bedroeg het totale aantal dossiers geopend in DIS sinds de opstart van de DNA-databanken in 2002 110 924.

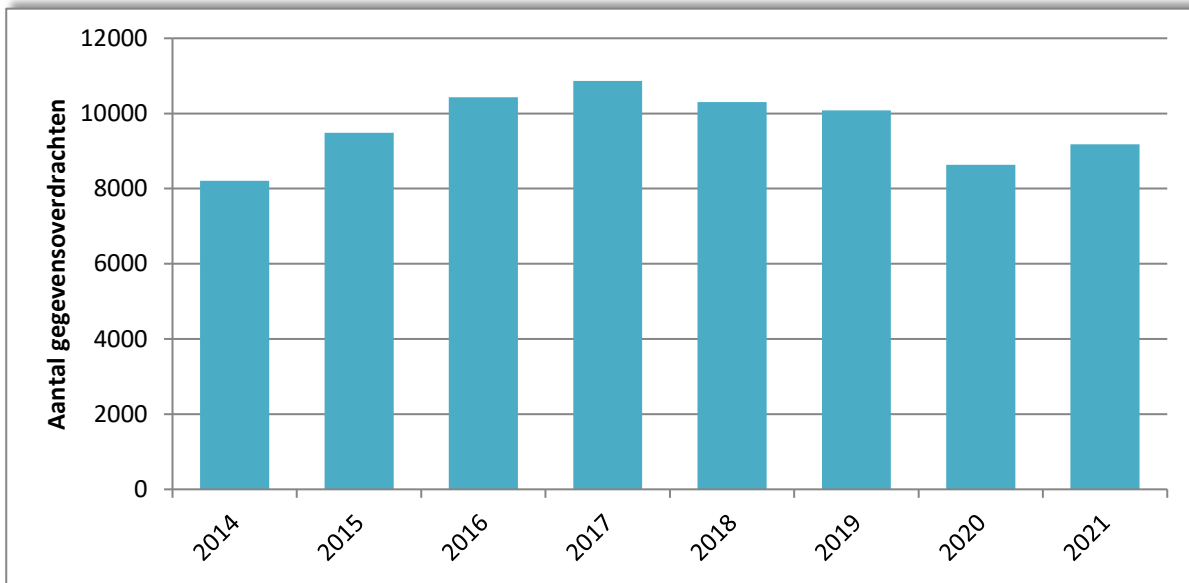

Figuur 1. Aantal nieuwe geopende dossiers per jaar.

2.2 GEGEVENSOVERDRACHTEN

De erkende DNA-laboratoria die de profielen opstellen, zenden de genetische profielen per e-mail via versleutelde bestanden over naar de DNA-databanken. Elk bestand bevat het genetisch profiel (alfanumerieke code), de administratieve gegevens van het gerechtelijk dossier (notitienummer, nummer van het onderzoeksdossier, magistraat-titularis, parket) en het DNA-profiel (type, oorsprong, overtuigingstuk-nummer). Wanneer een verdachtenprofiel wordt overgezonden, wordt er ook uitdrukkelijk vermeld of het een overeenkomst vertoont met een sporenprofiel opgesteld in het kader van datzelfde dossier. Dat element is belangrijk voor het al dan niet registreren van het verdachtenprofiel in kwestie (zie hieronder).

In 2021 heeft DIS in totaal 9 183 transmissies ontvangen, wat neerkomt op een stijging met 6 % ten opzichte van het totale aantal overgezonden bestanden het jaar ervoor (figuur 2).

Figuur 2. Aantal gegevensoverdrachten ontvangen per jaar in de periode 2014-2021.

2.3 PROFIELEN

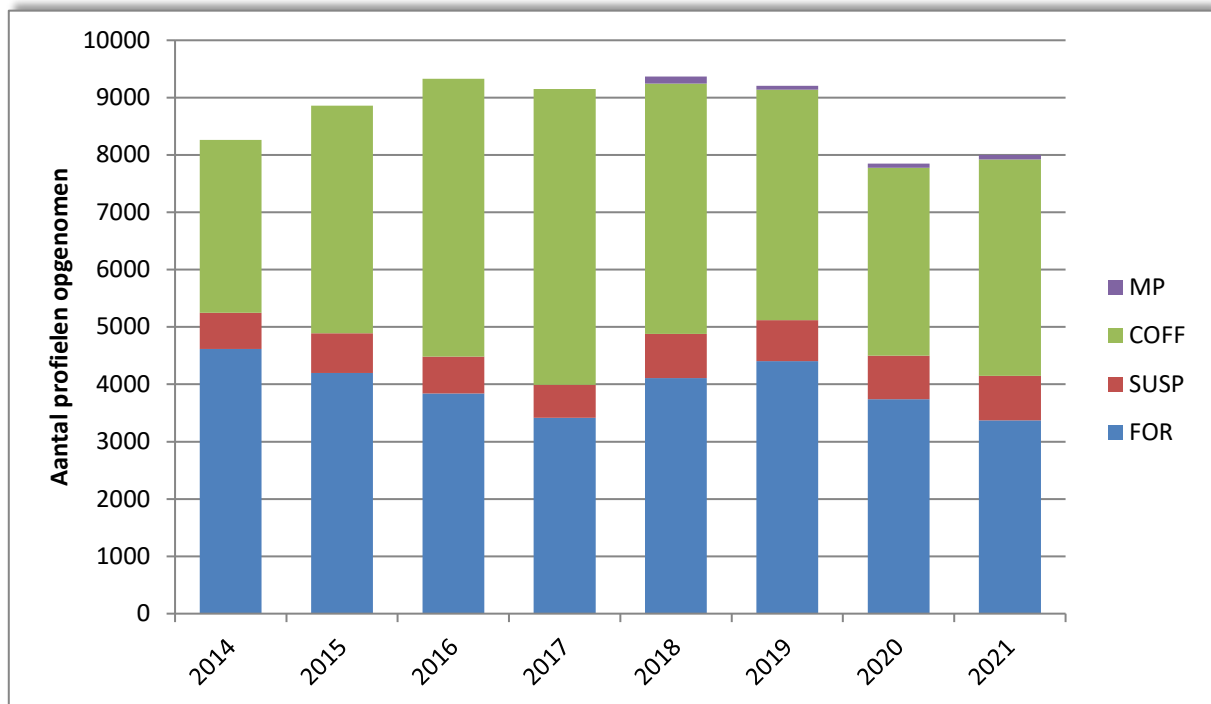
In 2021 werden er in totaal 8 002 nieuwe profielen geregistreerd in de drie DNA-databanken, wat neerkomt op een cumulatief totaal op 31 december 2021 van 131 258 genetische profielen geregistreerd in de nationale DNA-databanken sinds de opstart ervan in 2002.

In de DNA-databank 'Criminalistiek' (DB CRIM) werden er 2 365 nieuwe enkelvoudige sporenprofielen en 1 007 nieuwe mengprofielen (van twee personen) geregistreerd. Dat brengt het totale aantal nieuwe sporenprofielen op 3 372, een stijging met 10 % ten opzichte van 2020 (figuur 3). Daarbovenop worden de referentieprofielen van verdachten die een overeenkomst vertonen met een sporenprofiel opgesteld in het kader van datzelfde dossier of in het kader van een ander gerechtelijk dossier, eveneens geregistreerd in de DB CRIM.

Verdachtenprofielen die na eenmalige vergelijking geen overeenkomst vertonen in het DNA-labo (binnen datzelfde dossier) of in de databanken (tussen dossiers onderling), worden niet geregistreerd. In 2021 werden er in totaal 3 173 verdachtenprofielen aan DIS overgezonden, waarvan er uiteindelijk 1 113 werden geregistreerd.

In de databank 'Veroordeelden' (DB COFF) werden er in 2021 3 773 nieuwe referentieprofielen opgeslagen. Dat is een stijging van 15 % ten opzichte van het jaar ervoor (figuur 3).

In de databank 'Vermiste personen' (DB MP), die sedert 1 juli 2018 operationeel is, werden er in 2021 83 nieuwe profielen geregistreerd (figuur 3). Daarvan waren er 15 sporenprofielen van vermiste personen, 41 referentieprofielen van personen verwant aan een vermiste persoon en 27 (sporen)profielen op basis van (stukken van) niet-geïdentificeerde lichamen (lijken).

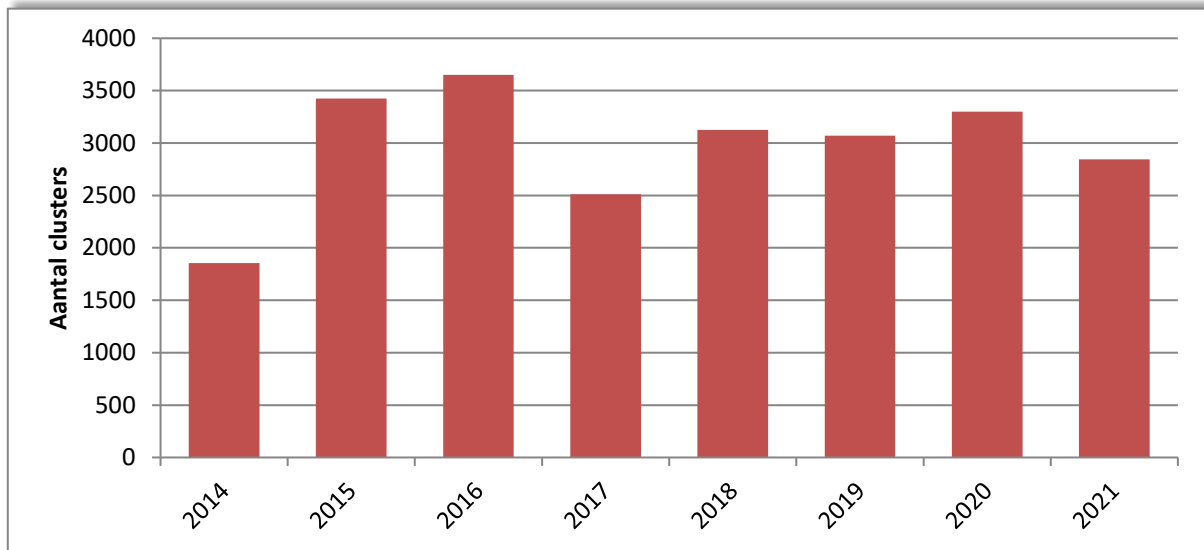
Figuur 3. Aantal nieuwe geregistreerde profielen (per jaar) in de Belgische nationale DNA-databanken 'Criminalistiek' (DB CRIM: sporen [FOR] en verdachten [SUSP]), 'Veroordeelden' (COFF) en 'Vermiste personen' (MP).

2.4 CLUSTERS

Een cluster is een weergave van de als significant beschouwde overeenkomsten ("match") die, met behulp van de CODIS-software voor directe vergelijking van DNA-profielen in het kader van het beheer van de nationale DNA-databanken, in het licht gesteld werden. Significant beschouwde overeenkomsten tussen zuivere profielen zijn 1:1 overeenkomsten waarbij het minstens een miljard keer waarschijnlijker is dat de overeenkomstige DNA-profielen bekomen werden van eenzelfde donor, eerder dan dat ze afkomstig zijn van verschillende niet-verwante personen willekeurig genomen uit de Europese populatie. Voor mengprofielen is het de DNA-analysesdeskundige die, op basis van de ruwe gegevens van het mengprofiel, bevestigt dat een zuiver profiel een van de mogelijke donoren van het mengprofiel kan zijn.

Elke cluster wordt geïdentificeerd aan de hand van een uniek clusternummer. Telkens wanneer er een nieuw DNA-profiel aan een reeds bestaande cluster wordt toegevoegd, wordt die bijgewerkt en krijgt het een hoger versienummer. In 2021 werden er 2 846 clusters aangemaakt of bijgewerkt (figuur 4).

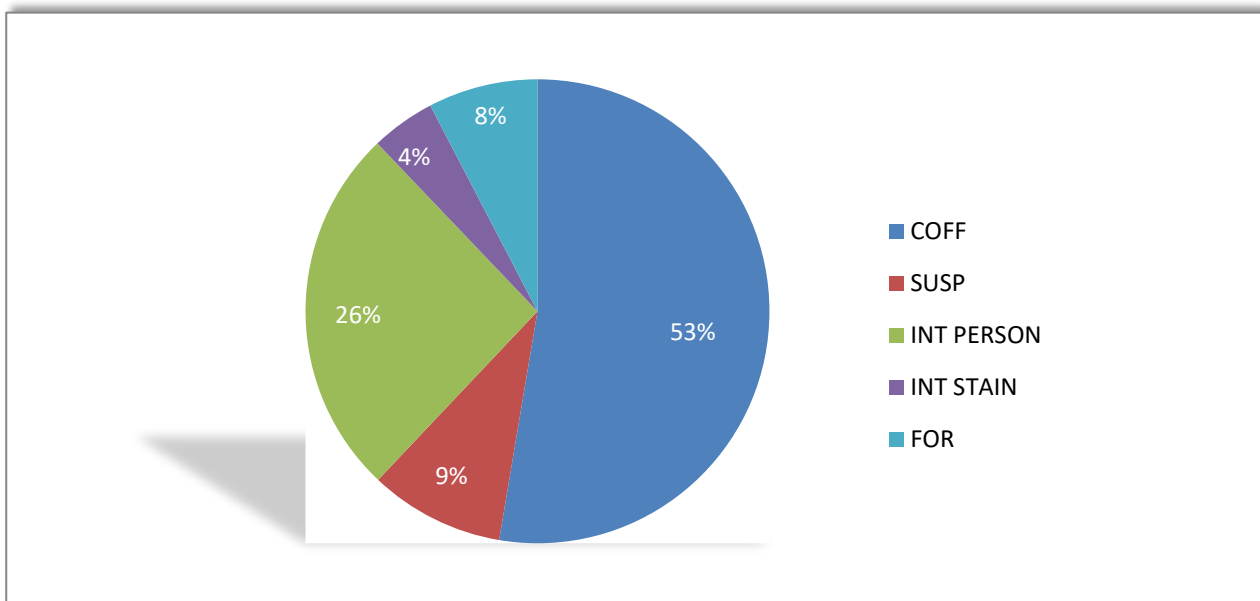
De afname van het aantal door DIS opgerichte clusters in de afgelopen jaren wordt verklaard door een verandering in de procedure voor het versturen van de resultaten van vergelijkingen met DNA-databanken. Om de administratieve procedures te vereenvoudigen, werd er immers, in overleg met de magistratuur, beslist om bij de actualisatie van de clusters geen rekening meer te houden met de mogelijke herveroordelingen van een persoon in het kader van verschillende gerechtelijke dossiers. Een DNA-profiel van een veroordeelde in een cluster wordt nu alleen vermeld op basis van een staalnummer en de DNA-BE-code die eraan is toegekend door de Nationale DNA-cel van het Federaal Parket.

Figuur 4. Aantal nieuwe opgestelde en/of bijgewerkte clusters per jaar.

Het totale aantal unieke clusters bedroeg op 31 december 2021 15 603. Die kunnen worden onderverdeeld in verschillende typen al naargelang van de soorten profielen die in de cluster vervat zitten. In 88 % van de gevallen (13 711 clusters) bevat de cluster een bekend (dus geïdentificeerd) persoonsprofiel (figuur 5). Het kan gaan om het referentieprofiel van een veroordeelde (8 214) of van een verdachte (1 468) dat in de Belgische DNA-databanken is geregistreerd, of om een referentieprofiel dat in een buitenlandse DNA-databank is geregistreerd. Dat laatste is het geval bij 4 029 (ofwel 26 %) van de clusters. Die zouden met andere woorden zonder de internationale uitwisseling van DNA-gegevens via Prüm louter niet-geïdentificeerde sporenprofielen bevatten, en er zou geen (bekende) identiteit aan die profielen kunnen worden verbonden.

De andere (niet-geïdentificeerde) clusters (12 %; 1 892) bestaan enkel uit sporenprofielen: een combinatie van internationale en Belgische sporenprofielen (4 %; 699) of uitsluitend Belgische sporenprofielen (8 %; 1 193) (figuur 5).

Figuur 5. Percentage unieke clusters bestaande minimaal uit een veroordeeldenprofiel (COFF), een verdachtenprofiel (SUSP), een persoonsprofiel geregistreerd in het buitenland (INT PERSON), een sporenprofiel geregistreerd in het buitenland (INT STAIN), Belgische sporenprofielen (FOR).

2.5 PEDIGREES

Personen verwant aan vermiste personen worden niet direct vergeleken met de profielen die in de drie DNA-databanken zijn geregistreerd, maar louter op basis van een stamboom die rekening houdt met familieverhoudingen. Indien uit die indirecte vergelijking een significante overeenkomst naar voren komt, wordt die niet weergegeven in een cluster maar in een pedigree. Een pedigree geeft dus niet één persoon, maar één familie weer.

Tot op vandaag zijn er twee pedigrees opgesteld in het kader van dossiers inzake vermiste personen. In 2021 is er geen nieuwe pedigree vastgesteld.

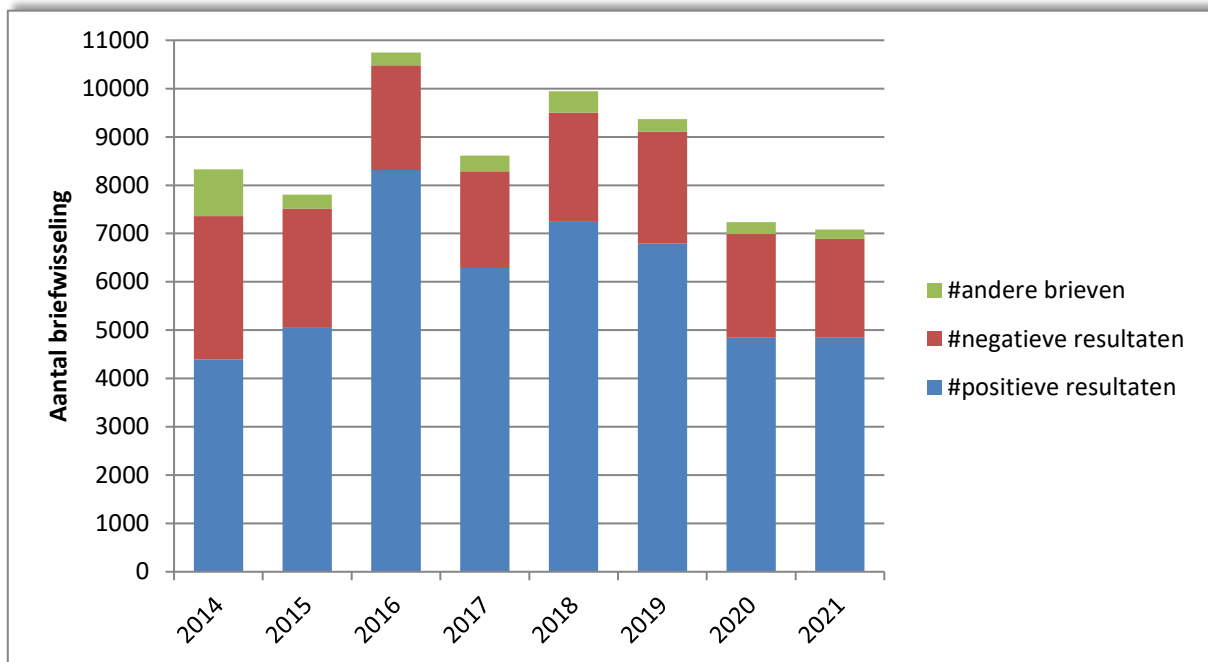
2.6 BRIEFWISSELING

Voor elk overgezonden sporenprofiel en elk overgezonden referentieprofiel van een verdachte of van een verwante dienen de resultaten verkregen na (inter)nationale vergelijking te worden meegedeeld aan de magistraat-titularis van het gerechtelijk dossier.

De briefwisseling kan in drie grote categorieën worden onderverdeeld:

- omstandige kennisgeving (OK) waarin een positief resultaat (overeenkomst) wordt gerapporteerd;
- eenvoudige kennisgeving (EK) waarin een negatief resultaat (geen overeenkomst) wordt gerapporteerd;
- alle andere brieven (bv. bevestiging van het wissen van een profiel op vraag van een magistraat, terugsturen van een onvolledig document type model 9 enz.).

In totaal er in 2021 7 081 brieven verstuurd vanuit DIS (figuur 6). Dit komt overeen met het aantal brieven dat het jaar daarvoor is verstuurd.

Figuur 6. Aantal brieven verstuurd vanuit DIS per jaar, onderverdeeld per type.

2.7 INTERNATIONALE UITWISSELING

De geautomatiseerde internationale uitwisseling van DNA-gegevens vindt uitsluitend plaats in overeenstemming met de "Prüm"-besluiten van de Raad van de Europese Unie. In 2021 werd de internationale uitwisseling van DNA-gegevens verder uitgebreid met Hongarije. Dat wil zeggen dat België op 31 december 2021 dagelijks DNA-profielen uitwisselde met 22 landen die het Verdrag van Prüm hadden ondertekend.

In tabel 1 wordt een overzicht gegeven van de stand van zaken, met per land informatie over de grootte van de betrokken databanken bij de opstart van de uitwisselingen en het totale aantal overeenkomsten verkregen na de eerste massieve (art. 4) en dagelijkse (art. 3) uitwisselingen samen.

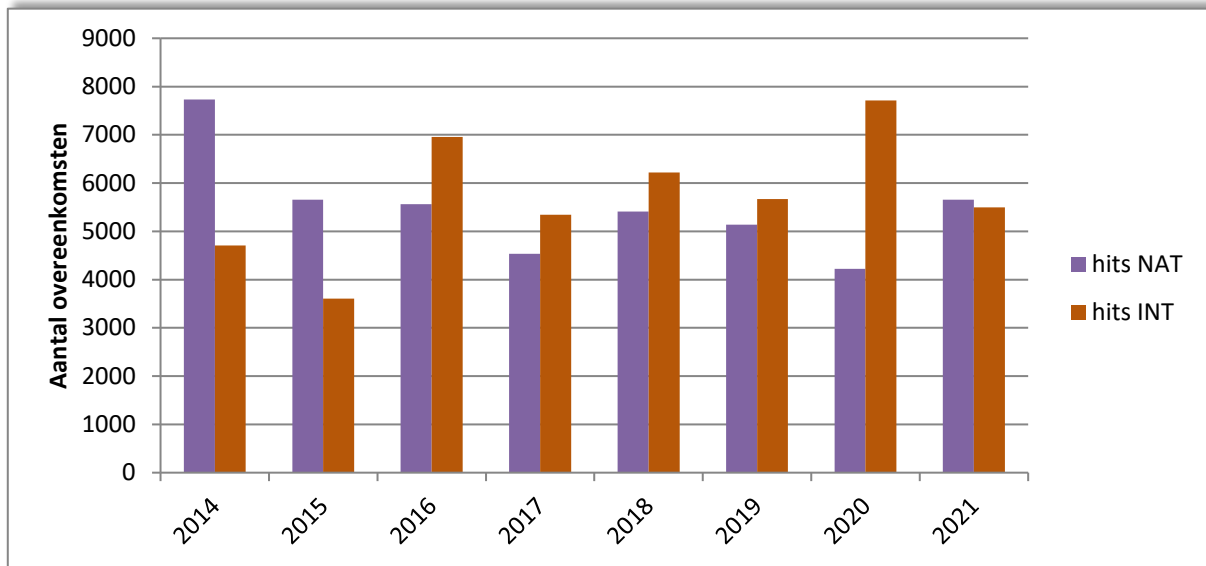
Land	Opstartdatum	Aantal sporenprofielen*	Aantal persoonsprofielen*	Aantal hits (art. 4 + art. 3)
Nederland	29/07/2014	> 39 000	> 200 000	6 915
Frankrijk	16/12/2014	> 211 000	> 3 280 000	24 584
Duitsland	20/04/2016	> 200 000	> 800 000	9 480
Luxemburg	18/05/2016	> 2 200	> 2 600	1 273
Zweden	21/09/2017	> 28 100	> 45 000	887
Oostenrijk	25/10/2017	> 36 700	> 217 000	1 957
Tsjech. Repub.	04/12/2017	> 19 000	> 210 000	225
Roemenië	02/02/2018	> 1 300	> 40 000	292
Estland	01/03/2018	> 28 000	> 47 000	48
Spanje	05/08/2018	> 50 000	> 353 000	1 676
Litouwen	02/09/2018	> 6 100	> 101 000	242
Portugal	19/10/2018	> 2 400	> 8 500	19
Polen	04/12/2018	> 13 000	> 75 000	161
Malta	06/05/2019	> 420	> 110	0
Kroatië	30/09/2019	> 5 500	> 3 500	52
Finland	05/11/2019	> 13 000	> 186 000	289
Slowakije	26/11/2019	> 12 700	> 76 000	78
Slovenië	16/12/2019	> 6 900	> 25 000	106
Bulgarije	14/01/2020	**	**	13
Letland	20/01/2020	> 6 600	> 64 000	34
Verenigd Koninkrijk	21/12/2020	> 246 000	> 4 836 000	3 582
Hongarije	18/01/2021	> 6 600	> 155 000	81

*aantal overgezonden bij de opstart van de uitwisselingen met het land in kwestie;

**niet-overgezonden gegevens

Tabel 1. Stand van zaken op 31 december 2021

In 2021 werden er in totaal 5 495 nieuwe overeenkomsten gevonden tussen Belgische DNA-profielen en buitenlandse DNA-profielen. Ter vergelijking: er werden in diezelfde periode 5 655 nieuwe overeenkomsten gevonden tussen Belgische DNA-profielen onderling (figuur 7). Met andere woorden, in 2021 is het aantal overeenkomsten op internationaal niveau vrijwel gelijk aan het aantal overeenkomsten op nationaal niveau.

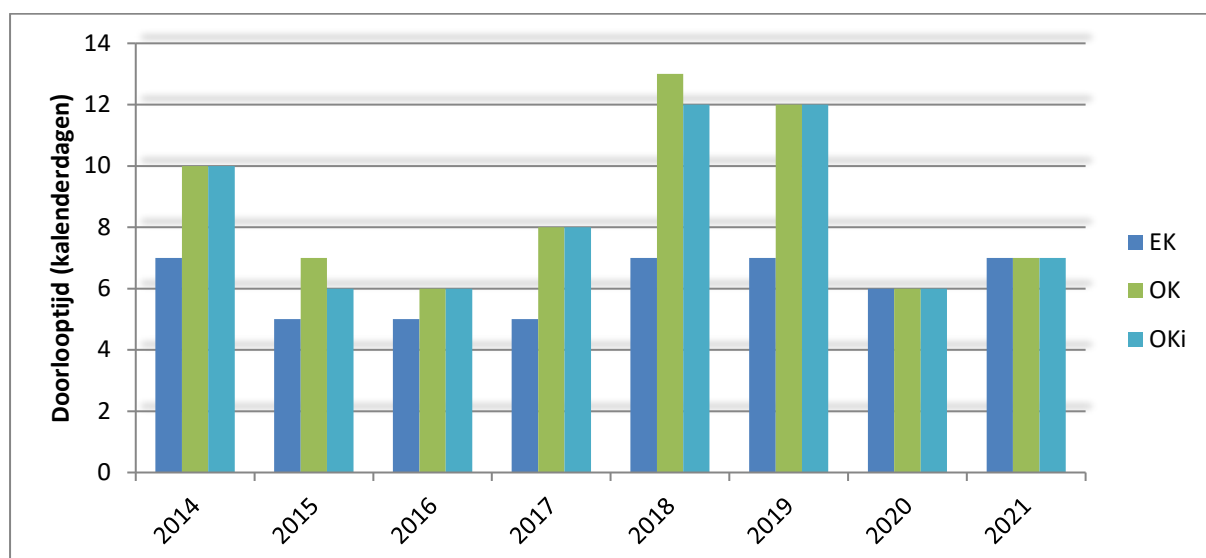

Figuur 7. Aantal nationale en internationale overeenkomsten gevonden per jaar. Er moet op worden gewezen dat er maar vanaf juli 2014 internationaal wordt uitgewisseld.

2.8 DOORLOOPTIJDEN

De termijn voor het meedelen van de resultaten verkregen bij een (inter)nationale vergelijking is bij wet vastgelegd op 15 kalenderdagen (DNA-wet van 7 november 2011), te rekenen vanaf het tijdstip waarop de dienst DNA-databanken (DIS) de gegevens opgesteld door de erkende DNA-laboratoria ontvangt.

De doorlooptijd (mediaan) voor zowel eenvoudige kennisgevingen (EK) als nationale (OK) en internationale omstandige kennisgevingen (OKi) is in 2021 stabiel gebleven. De behandelingstermijn voor alle type briefwisseling bedraagt 7 kalenderdagen (figuur 8).

Figuur 8. Doorlooptijd (mediaan) per jaar en per type brief (EK = eenvoudige kennisgeving, OK = omstandige kennisgeving, OKi = internationale omstandige kennisgeving).

III. BESLUIT

In 2021 was de pandemie voorbij en waren de Nationale DNA-databanken (DIS) terug normaal operationeel. Het aantal gegevensoverdrachten van erkende DNA-laboratoria steeg licht ten opzichte van 2020, net als het aantal nieuwe dossiers geopend door de dienst DIS.

De doelstellingen om dossiers te digitaliseren en nieuwe "papierloze" werkprocedures te ontwikkelen, werden in 2021 voortgezet. De laatste hand werd gelegd aan een geautomatiseerd systeem voor het verzenden van gedetailleerde kennisgevingen en clusters, opgesteld in gevallen van positieve overeenkomsten met DNA-databanken. Deze nieuwe procedure voor het verzenden van positieve resultaten via webservice naar de magistraten die belast zijn met de betrokken gerechtelijke dossiers werd opgezet in samenwerking met de Nationale DNA-eenheid van het Federaal Parket en dankzij de steun van het Fonds voor Binnenlandse Veiligheid (ISF) in het kader van een door de Europese Commissie gesubsidieerd project (project ISF-P-33-09).

De doelstellingen om de werkprocedures te digitaliseren en de administratieve taken te vereenvoudigen zullen in 2022 worden voortgezet.